

Isus mu reče: »Doći ću da ga izliječim.«

Satnik odvrati: »Gospodine, nisam vrijedan da uđeš pod krov moj, nego reci samo riječ i ozdravit će moj sluga. Jer ako sam i čovjek pod vlašću, imam ipak vojnike pod sobom. Rekнем li ovom: 'Idi,' on će otići; a drugom: 'Dođi', doći će; i svom sluzi: 'Učini to,' on će učiniti.«

Na te riječi zadivi se Isus te će onima što su išli za njim: »Doista, kažem vam, ni u koga u Izraelu ne nađoh tolike vjere. A kažem vam da će mnogi doći s istoka i zapada te će sjesti za stol uz Abrahama, Izaka i Jakova u kraljevstvu nebeskom. RG.

o. Radogost GRAFENAUER

BOŽANSKA USTANOVA SAKRAMENTA ISPOVIJEDI

Mnoge kršćanske vrednote u ovom vremenu sveopćeg osporavanja dolaze u pitanje. U posljednje vrijeme mnogo se govori o potrebi reforme sakramenta Ispovijedi. Neki suvremeni teolozi, polazeći od te reforme, stavljaju u pitanje i samu dožansku ustanovu sakramenta Ispovijedi.

A opravdavaju: U prvim vjekovima nemamo dokaza da je bila tajna nego samo javna ispovijed, a ovu je Crkva vremenom dokinula, jer Isus nije ni naredio javnu Ispovijed.

Ja neću ovdje pisati jedan strogo dogmatski i naučni članak, nego ću prostim riječima prikazati nekoliko dokaza; u korist božanske institucije Ispovijedi.

I. Sveto Pismo

1. Isus:

»Primate Duha Svetoga! Kojima oprostiti grijehе, oprošteni su im; kojima zadržite, zadržani su im.« (Iv 20,23).

Očito je da se radi o vrlo zamašnoj stvari, kada Isus kaže: »Primate Duha Svetoga!« Poslije takva uvoda svaka je riječ vrlo važna.

Najprije Isus daje vlast opraštati grijehе. I to je veliki poklad Crkve. Za naše pitanje važnije su riječi drugoga dijela rečenice: Kojima zadržite, zadržani su im!

Kada bi Isus dao samo vlast opraštati grijehе, onda bi to bilo lako. Tko god dođe k tebi, prikaži ga, i oprošteni su mu

grjesi! Ali ovdje Isus daje vlast i zadržati grijehe. Ali kome ih zadržati? Zar ovome hoću o ovome neću; ili svakome oprostiti, a samo svakome desetome zadržati. A zašto njemu zadržati, ako se i on kaje i skrušuje za grijehe.«

Zadržati treba samo onome koji je nevrijedan da mu se oprostite grijesi i koji nema volje da se unaprijed čuva od grijeha.

A koji su ti? Po čemu ih poznati?

Samo, ako se upozna cijela njegova parnica, tj. ako se ispovijedi; i to potpuno, jer inače ispovijednik ne može stvoriti ispravan sud da zadrži grijehe samo onome koji je nevrijedan da mu se oprostite grijesi. Tako postupa svaki sudac u svakoj parnici.

Istina, sve ovo razlaganje ne nalazi se izričito u Isusovim riječima. Ali ovo sve izvlači ratio theologica (bogoslovski razlog) iz gornjih Isusovih riječi: »Kome zadržite grijehe zadržani su im!«

Ako je Isus naredio da se nekima zadrže grijesi, to će se zadržati samo onima koji su nevrijedni. A koji su ti nevrijedni, svećenik će doznati samo i jedino po ispovijedi.

Ergo, Isus je očito naredio Ispovijed svima, pa će svećenik vrijednima dati odriješjenje, a nevrijednima će ga uskratiti. Ovo je posve sigurno. Pače je i dogma vjere, proglašena na Tridentinskome saboru: »Si quis dixerit absolutionem sacramentalem sacerdotis non esse iudiciale: anatema sit!«

(DZ. 419).

2. Apostoli:

a) Sveti Ivan apostol piše: »Ako priznajemo svoje grijehe, vjerran je On i pravedan; oprostit će nam grijehe i očistiti nas od svake nepravедnosti.« (1 Iv 1,9).

b) Sv. Pavao: »Neka svatko ispita samoga sebe te onda jede od kruha i pije iz kaleža.« (1 Kor 11,28).

c) Djela: »I mnogi su obraćenici dolazili da priznaju i otkriju svoja vračarska djela.« (Dj. 19,13).

d) Sv. Jakov: »Prema tome ispovjedajte svoje grijehe jedan drugome.« (Jak 5,16).

Koliko god ni jedan od ovih izričaja nije posve dogmat-ski siguran da govori baš o sakramentu ispovijedi i o opraštanju grijeha, ali opet nije sigurno da baš nemaju odnosa s

opraštanjem grijeha. Svi sumnjivi izrazi radije se imaju tumačiti s onim što im je slično, a sigurno, je; a to je Isusovo ustanovljenje sakramenta Ispovijedi o čemu smo govorili pod 1.

II Sveti oci

Što manje imamo tragova u sv. Pismu o sakramentu Ispovijedi, to ih imamo više u Tradiciji. A za nas kršćane i katolike i Tradicija sadrži nauku Isusovu jednako kao i Sv. Pismo (Verbum Dei).

Iznijet ćemo ovdje tradiciju Crkve kakvu nam je donose sveti oci iz prva tri stoljeća Crkve. I to zbog toga jer nova teologija stavlja u sumnju baš prve vjekove povijesti Crkve.

I stoljeće

a) **Sv. Klement Rimski**, prvi nasljednik sv. Petra u Rimu, piše Korinćanima: »Što god smo zlo učinili i sagriješili, molimo za oprostjenje. Bolje je svoje grijehе ispovjediti **čovjeku**, nego li otvrdnuti svoje srce«. Zar ovo »čovjeku« ne bi označilo ispovjednika u Ispovijedi, radije nego li da grješnik sam u sebi se pokaje i samo pred Bogom prizna grijehе.

b) **Didache** (oko 96 po Kr.) ističe: »Ti ćeš u crkvi (dakle ne pred samim Bogom) priznati svoje grijehе, pa nećeš s grješnom savješću doći na molitvu«.

Zašto se baš ističe »u crkvi«, ako je dovoljna samo Ispovijed pred Bogom, jer se ova može učiniti i kod kuće. Svakako ovo nas navodi na podvrgnuće grješnika pod ključnu vlast Crkve koja to vrši preko Ispovijedi.

II stoljeće

a) **Sv. Irenej** (130—202 po Kr.) pripovijeda o nekim ženama koje su pristaše gnostika Markusa zaveli na grijeh nečistoće. Iza toga one su učinile pokoru. A Irenej ovo izražava ovako: »Neke su i u javnosti (etiam in manifesto) učinile Ispovijed, a druge su se stidjele pa su se pomalo povukle u skrivenost.«

Iz ovoga bi se izvodilo da su sve ispovjedile tajno, a da su samo neke imale snagu da se javno ispovijede (Etiam in manifesto).

b) **Tertulijan** (rođen u Kartagi 160 po Kr.) naglašuje spasonosnu potrebu pokore za sve grijehе djelima i mislima: »Za sve grijehе, učinjene u tijelu ili u duši, djelom ili voljom; onaj koji je po presudi odredio kaznu, taj je obećao i oprostenje po pokori.« Iza toga napada na one koji radi krivoga stida od javne ispovijedi neće da se ispovijede radi čega mnogi se gube. »Mnogi mislim da bježe ili odgađaju od dana do dana ovo djelo ispovijedi više računajući na sram, nego li na spas. Sličе onima koji skrivaju bolest na stidnim udovima, i tako radi stida pogibaju. Veliku pusto korist stidljivosti donijet će im zatajivanje prekršaja! Naime, ako li smo nešto sakrili **pred ljudima**, zar ćemo to sakriti **pred Bogom**. Tako i našа svijest uspoređuje cijenu ljudi i Božju. Zar je bolje u tajnosti propasti nego li javno biti odriješen«.

Ovim riječima Tertulijan vrlo jasno svjedoči tradiciju Crkve u 2. st. o opstojnosti i nuždi sakramentalne ispovijedi.

III stoljeće

Tradiciju Crkve u trećemu stoljeću doznat ćemo, kada prikažemo, što je na Zapadu učio sv. Ciprijan a na Istoku Origen.

a) **Sv. Ciprijan** (rođen 258 po Kr.) Ciprijan je već u obrani palih (lapsi) u Decijevu progonstvu (250—51) protiv rigorizma uzeo blaži stav, jer »u paklu nema otkupljenja«. Piše nadalje: »Smatramo da se nikoga ne smije priječiti u pokori, pače da svećenici mogu dati mir i onima koji mole i traže Božje milosrđe, i da treba pripustiti uzdisaje plačućih i ne smije se uskratiti plod pokore onima koji se kaju. Jer u paklu nema otkupljenja, niti tu može biti skrušenja; koji se od svega srca pokaju i zamole, moraju se međutim primiti u Crkvu i tu se čuvati za Gospodina«.

Ciprijan vrlo jako naglašuje da se moraju ispovijedati i grijesi u mislima: »Koliko ih je mnogo danas, koje nečisti duhovi zaposijedaju, jer neće da čine pokoru niti ispovijedaju grijeh svoje savjesti. I neka ne misli da je utekao, ako se kazna malo odalečila, jer se više mora bojati one kazne, koju je srdžba Božja sebi zadržala. Ali koliko je vjera jača i strah bolji kod onih koji nisu prisiljeni ni jednom zloćom žrtve ili odluke, ali jer su ipak o tome mislili to ispovijedaju skrušeno pred Božjim svećenicima i priprosto čine ispit savjesti (apud

sacerdotes Dei dolenter et simpliciter confitentes exomologesim constientiae faciant) te iskazuju teret svoje duše i traže spasonosni lijek pa i za male i neznatne rane (parvis licet et modicis vulneribus medelam exquirant).

Znajući da je pisano (Gal 6, 7) da se Bog ne izruguje. Tu se dakle radi o ispovijedi kod svećenika i od velikih i malih grijeha.

b) Valjda je najjači svjedok **Origen** (umro 254) ne samo za Ispovijed uopće, nego i napose za ispovijedanje na uho: »Promatraj dakle, što nas poučava Pismo, da se ne smiju grijesi unutra skrivati. Kako oni koji u želudcu nose neprobavljenu hranu ili koji teški želučani čir mogu to izliječiti samo ako to izbace; tako i oni koji su sagriješili pa su opterećeni čirevima i otrovnim sluzima grijeha; i to im prijeti ugušenjem, ako li grijeha skrivaju i u sebi ih unutra čuvaju. Ako se pak grješnik sam optuži i ispovjedi, on pogrešku izbljuje i očisti se od svakoga uzročnika bolesti. Sada promisli komu (»kojemu svećeniku«) imaš ispovjediti svoje grijeha. Ispitaj, kakav je liječnik kojemu ćeš iskazati uzroke bolesti, da li taj liječnik znade i da li ima samilosti i suosjećaja; pa da onda po njegovu savjetu ako se već pokazao kao iskusan liječnik, učiniš i poslušаш. Ako li on prozre i uvidi da je tvoja bolest takve vrste, da moraš ispovjediti pred licem cijele Crkve (javno) i tako se izliječiti; pa ćeš time valjda i druge sazidati i sam lako ozdraviti, to ti moraš poslije zdravoga promišljanja i pametnoga savjeta liječnika i u djelo izvesti«.

Iz ovoga interesantnog citata može se posve sigurno zaključiti, da je barem na Istoku ondašnja javna Ispovijed potekla iz privatne, a ne naprotiv; da je privatna Ispovijed uslijedila i proizašla iz javne. I ovo se daje zaključiti, da su ondašnje javne Ispovijedi bile samo savjetodavne osim za tri glavna grijeha (apostaziju, umorstvo i preljub) ali i ovo ako su grijesi bili javno učinjeni.

Mogao bih donijeti mnogo svjedočanstava iz kasnijih vremena, ali mi se čini da nije potrebno. Sapiienti sat! Tko ima pamet, dovoljna su mu i ova svjedočanstva iz prva tri stoljeća. Tu je očevidna nauka vjere i tradicija Crkve.

Zakon preskripcije

Zakon preskripcije za božansku ustanovu Ispovijedi osniva se na ovim načelima: ako se kroz sve vjekove Crkve smatralo da je obveza Ispovijedi ne ljudskoga nego božanskoga podrijetla, to se ta obveza ne smije nipošto tumačiti ljudskom nego samo božanskom, Isusovom ustanovom.

Radi se naime, o jednoj vrlo teškoj obvezi i vrlo **odbojnoj dužnosti** koja se vrlo teško prima jer je neprijatna ljudskom ponosu.

Da ta dužnost nije u Crkvi od početka smatrana Kristovom ustanovom i da se ta obveza nije u Crkvi vršila, pa da je jedan Koncil ili koji papa naredio tu Ispovijed kao strogu dužnost, u Crkvi bi nastala velika reakcija. I ne bi ta reakcija u Crkvi ostala nezapažena i nigdje nezapisana.

Povijest o toj prisilnoj naredbi ništa ne spominje, već naprotiv cijela povijest Crkve donosi svjedočanstva za mirno postojanje te obveze, i univerzalno vjerovanje i naučavanje cijele Crkve, da je to Isus ustanovio i naredio.

Dosljedno Ispovijed nije ljudskog iznašašća niti prosta crkvena zapovijed nego božanski zakon.

Da završimo s riječima sv. Pavla: »Nemojte se prilagođavati ovome svijetu! Naprotiv, preobličavajte se obnovom svoga uma da možete uočavati, što je volja Božja i što je dobro, ugodno i savršeno«.

Nolite conformari huic saeculo! (Rim 12, 2).

Fra Karlo NOLA

IDA FIEDERIKE GÖRRES

(† 15. V 1971)

HIJERARHIJA ISTINA

CRKVA NE MOŽE ŽIVJETI KAO SKELET BEZ MESA

Katolička spisateljica I. F. Görres naglo je preminula u Frankfurtu 15. V 1971. u 70. godini života. Upravo je prisustvovala zasjedanju skupne sinode biskupija SR Njemačke.

I. F. Görres broje među najznačajnije katoličke spisateljice posljednjih desetljeća u Njemačkoj. Vidno je pridonijela obnovi pokreta katoličke mladeži poslije rata. Njezina kritika ukočenih formi religioznosti temeljila se na dubokoj vjeri i ljubavi prema Crkvi.